בג א מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' א:

תורה אור השלם

ומבְל הָחִי מִבְּל בָשְׁר שְׁנִים מִבּל תָבִיא אֶל הַתַּבְה לְהַחֲיֹת אַתֶּר זְבְר וּנְקַבָה יִהְיוּ:

בראשית ו, יט בראשית ו, יט 2. וַהַבְּאִים זְכָר וּנְקַבָּה מִבְּל ב: יְנַשְּׁאָר בְּיְלֶּי בְּשֶׁר בְּאוּ בַּאֲשֶׁר צְנָה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹר יְהֹוָה בַּעֲדוֹ:

בראשית ז, טז בראשית ז, טז ג. וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאַל.3 וַיַּעֵלוּ עלת וַיִּזְבְּחוּ זְבְחִים שְׁלַמִים לִיהֹוָה פָּרִים: שמוח כד ה

שמות כד, ה 4. וְהָבֶל הַבִּיא גִם הוּא מִבְּכֹרוֹת צאנוֹ וּמֵהֶלְבַהֶן וִיִּשַׁע יְדֹּוָה אֶל הָבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ: בראשית ד. ד

בראשית ד, ד 5. עורי צָפון ובואי תימָן הָפִיחִי גַנִּי יְזָלוּ בְשָׁמֶיו יְבֹא דוֹדִי לְגַנוֹ וְיֹאכֵל פְּרִי מְגָדִיו: שיר השירים ד, טז

6. וַיֹּאמֵר מֹשָׁה גָם אַתַּה תָתַן בידני ובחים ועלת וצייה ותק בְּיִדנִי וְבְּחִים וְעלת וְצְשִׁינוּ לִיהְוָה אֲלַהְינוּ: שמותי, כה 7. וִיפָּח יְתְרוֹ חֹתֵן משָׁה עלְה וְבְחִים לַאלֹהִים וַיְבֹא אִהָּרוְ וְבֹל זְקְנִי יִשְׁרְאֵל לָאֲכָל לָחָם וְבֹל זְקָנִי יִשְׁרָאֵל לָאֶבָל לָחָם עם חתן משה לפני האלהים:

 זַיִּשְׁמֵע יִתְרוֹ בֹהָן מִדְין חֹתַן
 זַיִּשְׁמֵע יִתְרוֹ בֹהָן מִדְין חֹתַן
 משָׁה אַת בְּל אֲשֶׁר עְשָׂה אֱלֹהִים לְמשָׁה וּלְיִשְׁרָאַל עַמּוֹ בִּי הוֹצִיא יְהֹוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מָמֶּצְרְיִם: שמות יח, א 9. וַיִּחֲלשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֶלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב:

שמח זי, יג 10. קול יְהֹוָה יְחוֹלֵל אַיְּלוֹת וַיֶּחֲשׁף יְעָרוֹת וּבְהַיכְלוֹ כֻּלוֹ וְיָחֶשׁף יְצְּ ... אמֵר בְּבוֹד: תהלים כּס, כ 11. יְדְּוָה לִמְבוֹל יְשָׁב וַיַּשְׁב יְדְּוָה מֵלְךְ לְעוֹלְם: תהלים כט, י ההדים נשפּט

תהלים כט, י 12. כֵּי בָאֵשׁ יְדֹּוְה נִשְׁפֶּט וְבְּחַרְבּוֹ אֶת כָּל בָּשֶׁר וְרָבּוּ חַלְלַי יְדֹּוָה: ישעיהו טו, טז 13. יְדֹּוָה עז לְעֵמֵּוֹ יִתוֹן יְדֹּוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשְּׁלוֹם:

תהלים כט, יא 14. וְיְהִי בְּשְׁמֹע בְּל מִלְכִּי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעַבְר הַּרְבְּן יְמָה וְכְל מִלְכֵי הַבְּעָנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אַת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהְוָה אֶת מִי הִיְּרַבְן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד מִי הִיִּרַבְן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עברנו (עברם) וימס לבבם ולא יָרְהָ בְּם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יהושע ה, א 15. בִּי שְׁמִעְנוּ אַת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְדְּנְהְה אֶת מֵי יַם סוּף מפּנֵיכֶּם בְּצַאתְּכָם מִמּצְרִים וְאָשֶׁר עשיתם לשני מֶלְכֵי הָאֲמֵרי אָשֶׁר בְּעַבֶּר הַיִּרְדֵּן לְסִיחו ולְעוֹג אָשֶׁר הָּתַרְמִתְם אוֹתָם:

וויטכב, רוּשְׁמַע וַיִּמֵּס לְבָבֵנוּ וְלֹא .16 קמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְנֵיכֶם כִּי יָהוָה אַלהִיכֵם הוּא אַלהִים בַּשְּׁמִים מִמֵּעַל וְעַל הָאָרֶץ מֶתְחַת: יהושע ב, יא מֶתְחַת:

שימה מקובצת מ"ש התם דכתיב כו'. סוטה דף

:נ״ל וע״לו

מוסף רש"י

ואין תמות וזכרות בעופות. האי קרא דריש הנאמר בכל הקרבנות וויקרא כב) איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם וגוי לראוכם תמים לתיב לרצוכם חמים זכר ולישמוק, לימדך שאין מקפיד על חמות חכרות אלא על אלו (קדושין בד:). בבהמה כתיב תמים זכר אבל עוף לא כמיב ביה לא ממים ולא זכר, הלכך לא פסלי ביה מומים קטנים הלכך לא פסלי ביה מומים קטנים כגון דוקין שבעין, אלא מומין גדולים כגון מחוקה אבר, וטעמא משום ההריבהו גא לפחתר וחוליו

ודילמא למעומי מריפה. תימה דנפ׳ שילוח הקן (חולין דף קמ. ושם) גבי שתי לפרים חיות דרשי' מינה תרתי שחיין ראשי איברים שלה ולמעוטי טריפה וי"ל דשאני ליפורי מלורע שהוא כעין קרבן ושניהן שוין לענין פסול אבל גבי נח דשאר מומין כשרין

הו"ל לאוקמיה למעוטי טריפה דוקא: אבל מו למ"ד מריפה יולדת מאי איכא למימר. פי׳ דלדידיה

לא מייתר ליה מכל החי למחוסר אבר ואילטריך כחו למעוטי טריפה וא״ת כיון דטריפה חיה ויולדת היכי מימעטא מכל החי הא בפ׳ שילוח הקן (ג"ו שם) לא ממעט מחיות טריפות למ"ד טריפה חיה ויש לומר דשאני הכא דמכל החי מיותר ושפיר משתמע למעוטי טריפה אע"ג דחיה דמשתמע חיות גמורה ומסתבר למעוטי טריפה אע"ג דחיה ויולדת טפי ממחוסרת אבר דמ"מ אין טריפה בריאה נשארת ולא חזיא לקיום העולם כולי סמי: אתר ברומין לד. ומ״מ א"כ האי מכל החי למה לי דתרוייהו מאתך נפקא וכי תימא דלמא נח גופיה מחוסר אבר הוה מי קאמר רחמנא דכוותך עייל שלמים לא תעייל ם) וי"ל דמוקמא קרא בדדמי לטריפה ולא דמי במו למחוסרת אבר דלענין קיום :העולם לא א חיישינן

דילמא נח גופיה מריפה הוה. וא"ת והלא חי אחרי כן

ג' מאות שנה וי"ל דשמא לא היה בכח ובריאות כראוי לו וסוגיין כמ"ד טריפה חיה ש ור״ת היה רגיל לחלק בין טריפות דאדם לטריפות דבהמה משום דאדם אית ליה מולא וקשה דבריש אלו טריפות (חולין דף מג.) מייתי ראיה מאיוב אטריפות דבהמה פ:

ה"ג זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין לאפוקי מחוסר אבר דלא. 0 ולא (כ) גרסי׳ תמות וזכרות בבהמות כו׳ דמאי איריא קודם מתן תורה לאחר הקמת המשכן נמי איתא להא ועוד מדקאמר אבל מחוסר אבר לא מכלל דבעלי מומין לא נפסלו לא בבהמה ולא

בעוף: שנחסר לבני נח. להקריב לגבוה: שחיין ראשי איברים. ולמה לי לאזהורי עלייהו אי לאו משום הקרבה שהקריב מהן בנאתו מן התיבה: מלחיות זרע נפקא. דטריפה אינה יולדת: בדומין לך. למעוטי טריפה: המים בדרכיו. עניו וסבלן: מהו דתימא אתך. לאו למידרש בדומין לך אלא שהודיע בבו שאינו עושה אלא לכבודו להיות לו ללוותה: קמ"ל. לחיות זרע להו בגו לצוותא בעי להו ומהשתא על כרחך אתך יתירא הוא למידרש ביה בדומין לך: מי הוו. הרי לא נתנה תורה: הבחין מחיליהן. וכל חותן שבחו חל התיבה מאיליהן באו ובהן הכיר אותם שבאו שבעה שבעה ידע שהו טהורין ושבאו שנים שנים ברו שהן טמאין: ויובחו ובחים שלמים. וסיני קודם הקמת המשכן הוה ואת אמרת דעד כלל: לכל. כהו בין לישראל בין לבני נח קרבו עולות אבל שלמים לא הרבו לבני נח ומשעת מתן תורה שנבחרו ישראל קרבו להם שלמים: מתנער. שמעשיה בלפון. היינו עולה שטעונה לפון י: ותבא. אל מלך המשיח: אומה שמעשיה לפון ודרום. דהיינו ישראל שמקריבין עולות ושלמים: משמניהון דידהו. מן השמנין שבהן ומיהו

[שלא] הוקם המשכן לא קרבו שלמים לשון (שמות יד) וינער ה' את מלרים: דאמי׳

יוהבאים זכר ונקבה הבאין מאיליהן אמר מר והכל קרבו עולות עולות אין שלמים לא והא עולות הוו: בקיבון גליות. [וה"ק] כתיב יווזבחו זבחים שלמים לה' פרים אלא עורי רוח לפונית ובוחי רוח דרומית לקבן גליות המפוזרות בכם: זבחים ועולות. זבחים היינו שלמים וקודם מתן תורה כולהו בני נח בו. ומשני זבחים אינן שלמים אלא לשון שחיטה בעלמא ולאכילה: הניחא למ"ד כו'. פלוגתא לקמן: כסנאי. אי קודם מתן תורה הוה [יתרו] אי לאחר: ובהיכלו כולו אומר כבוד כו'. רישא דקרא קול ה׳ יחולל אילות ובמתן תורה משתעי ובהיכלו של כל מלך ומלך כולו אומר כבוד להקב"ה: אמר להם וישב ה' מלך לעולס. כבר נשבע שיהא מלך לעולם על בריותיו ולא ישחיתם: משע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם. וכ"ו מאדם ועד משה רבינו 0 הרי דבר לוה לאלף דור (מהלים קה): עוז. המורה שהיא מעוון של ישראל: מלחמת עמלק שמע 🛈 שהרי כתיב בצדו יויחלש יהושע את עמלק ואת

מידושיו כד: מנחות ו. כה. קירושין כד. מנמות ז. כה.
 [חולין כג.] תמורה יד. ת"כ ויקרא
 נדבה פרש" ז ה"ג, אמור פרש"
 ז ה"ב, וע' ירוש' שקלים פ"ד
 ה"ד, 3 ע"ז ה: נל. כל הענין ירוש׳ פסחים פ״ט ה״ה, מגילה פ"א הי"א, סוטה פ"ט ה"ה, פ"א הי"א, סוטה פ"ט ה"ה, Ω קולון מו: קומפי חולין פ"ג ה"א, ועי תו"מ שמיני פ"ג ה"ח, ה"ט וה"י, אחרי פ"ב ה"ח, ירוש' גויר פ"ו ה"א, ז' [סנסדרין קס: ע"טן, סי רוש' מגילה שם, 1) [ע"ן כד.], 1) כמכ רש"י צע"ו מו. ד"ה כני ר"מ, יסודה וחוקים צמן, סו ריכתי היסודה וחוקים צמן, סו היכלותא ניתור פ"א ניונש'
סו היכלותא ניתור פ"א ניונש'
סו היכלותא ניתור פ"א ניונש' ת) מכילתא יתרו פ״א, ירוש׳ שם, ט) מכילתא ר"פ יתרו, בחדש פ״ב. ספרי ברכה שמג. ש פייב, ספוי בוכוז שהג, [סוטה יא. ע"ש], [חגיגה יד. שבת פח:], ני בפנים מאירות, **מ**) לעיל נג:. () ב״ר פכ״ח ד. ם) ע׳ נתו׳ ע"ז ו. למתרלו בע"ח, ש) ע בעו" ע"ז ו. למתרלו בע"ח, ע) בע' בכ"מ בפי"ג מהל' גירושין [הט"ז] מה שהקשה על הרמב"ם וע' בבה"ז ובפ"מ, פ) וע"ע תו' חולין מב:ד"ה ואמר, עירובין ז. ד"ה כגון וכו' ומיהו, גיטין נו: ד״ה וניקר, ב״ק נא. ד״ה גיטין נו: ד״ה וניקר, ב״ק נא. ד״ה נעביד, בכורות לו: ד״ה כדי. הוהות הר"ח

(A) גמ' שמע ובא שהרי:
 (C) רש"י ד"ה ה"ג זכרים וכו'
 ולא (אמרי) [גדסי דאמר מר]
 ממות וזכרות בבהמות (לאפוקי
 לא בעופות) כו' דמאי איכיא:

שינויי נוסחאות

א] נ״ל דא״ר (״ש״מ): ב] נ״ל אמר הקב״ה לנח הבא וכו׳ (ש"מ, וכעי"ז בכתה"י): ג] ל"ל ההוא למעוטי (*ש"מ): ד] ליה רחמגא לנח (ש"מ): ה] כש"מ נוסף אמר מר: ו] נ״ל מאותן שעתידין ליטהר. ועי׳ מהרש״ל שעתידין דיטהר. ועי מהכש"ח שכ"ה הג' הנכונה (הגרייב. וב"ה בכתה"ה, ולכא' גיר' זו מוכרסת, לאי טמאים היינו שעבדה בהן עבירה א"כ האין יתפרע הא דכתיב מטהורים ז' ומעמאים ב', דכתיב מטהורים ז' ומעמאים ב', למה לי ב', יקח ז' מאותן שלא נעבדה בהן עבירה. בשלמא ממין מזו שנעבדה בהן עבירה הרי אפשר ליקח אחרים ול"ע (גד' משפר ניקמ חחרים וג"ע (ג" קחרים, ונש"מ גורם כנדסם לפנינו לגלו שלח"כ ומוסף ל"א מאותן העתידין ליטהר: ז] בכל מהס"י ובקלת דפריי הטוס לכל קרבו עולות. ונ"ה בנש"ץ, וכ"ג "הכל" ניממעע דקלי על ייניגו יהכל" דמשמע דקאי על הקרבנות, אלא גרסיי "לכל" דקאי על המקריביה ייני הקרבנות, חנה גרסיי "דבד" דקאי על המקריבים. וכן משמע מפירש"י. ולפי"ז לא גרסינן נמי בסמוך להתיבות שבסוגריים, וליתא נמי בכתה"י ודפו"י. וכ"ג ונימת נמני בכמה"י ודפו"י. וכ"ג טה"ק וכעי"ז בח"נ ע"ש ביאורס באורך, ובש"מ מחת המינות שבסוגריים גורס ולבני גח, והמכוון אחד. והנוסח אשר בדפוסים שלנו הוא עפ"י הגהת בדפוסים שלנו הוא עפ"י הגהת בופוסים שנו הוח עפיי ההם, העין יעקב ובה"א, ועי' רש"ט. וכשפ"ח מיקן לשון נוסח זה לכל"ל אימא שלמים ועולות והחניא עולות ולא שלמים ההוא כמ"ד לא הקריבו כוי. ההוא כמ"ד לא הקריבו כוי. וע"ש: ח] 5"ל לבני. וכן ככל הען ללמנון (ש"מ, כתה"י): מ] 5"ל התנערי. וכן כלש"י (ש"מ ומהרש"א): י] 5"ל משמיני. וכ"ה בלש"י ל"ו ("ש"מ): יא] נ"ל יתרו לאחר מתן תורה הניחא (מ"ד לאחר מתן תורה הניחא (ב" ("שחכ"י): יב] ל"ל מ"ד הקול ("מ"ד הקול (כ"מ תורה היה הקול (כ"מ שנצמר ה" למבול כו' כל"ל (*ש"מ): מו] עי' רש"י דפי' שנשבע שלח ישחיתם. והק' בס' חו"ק דח"כ מה שחלו והק' בס' חו"ק דח"כ מה שחלו שוב שמח מביח מבול של חש. וע"כ מיקן נוסח הגמ' דכל"ל שמא מבול בא לעולם אמר

להם ה' למבול ישב כבר נשבע להם הי למכור לשנה ברד נשבע המנו לו מכול של מים וכוי נשפט אמר להם וישב ה׳ מלך לעולם כבר נשבע שאינו משחית וכו׳. הקב״ה שאינו מביא מבול לעולם נאמר כי מי נה זאת לי אשר נשבעה י(ייים) מעבור מי נה עוד על הארץ אמרו לו כרי (כייצ) שמא מכול וכו׳ שנאמר ה׳ באש יבא אמר להן כבר נשבע (ייים), זון נייל שנאמר ה׳ באש יבא (ישעי מ) (ייים), וע' מוסף מ' ע'ילו זהן נייל שאינו מביא מכול כו׳ שנאמר ה׳ באש יבא (ישעי כו) (ייים), וע' מוסף מ' עילו זהן נייל שאינו מביא מכול כל יייקר שנאמר ולא יהיה עוד מבול לשהת כל בשר. ואלא מה קול כרי, 'יישים: יבן והוא מבקש (כייים: בן נייל שאינו מביא מכול כל עיקר שנאמר ולא יהיה עוד מבול לשהת כל בשר. ואלא מה קול כרי, 'יישים ו" מוק (ייביים): בן "ל"ל דלאו (ביים): ברן שנים ידע שהן (ייביים): בן "ל"ל דלאו (ביים): ברן שנים ידע מולה מול דנור מדם: בן כן ניילו עפיי בהיים). וכמסה״י כלפוינו. ועי' לעיל לות ז. והרש"ם ע' דדנור זה הד"ל עם שלפניו, וממינת קרבו עולות הול דנור מדם: בן נה הו"ל עם שלפניו, וממינת קרבו עולות הול דנור מדם: בן נה הו"ה עם בל מדה עולות הול דנור מדם: בן נה הו"ה עם בל מדה עולות הול דנור מדם: בן נה הו"ה עם בל מדה עולות הול דנור מדם: בן נה הו"ה בי מול וויים ביים, ול"ל אלא (ביים): בהן לל"ל אלא (ביים): בהן לל"ל הייש ביים (ליים בהיים). מול בדדמי (ציים): לן לא חיישינן ליה כולל"ל (באהיים): כבן ל"ל לאות ביישינן ליה כולל"ל (באהיים): כבן ל"ל בדדמי (ציים): לן לא חיישינן ליה כולל"ל (באהיים): כבן ל"ל בדרמי (ציים): לן לא היישינן ליה כולל"ל (באהיים): כבן ל"ל בדרמי (ציים): לן לא (ביים): בהן ל"ל אל (ביים): בהן ל"ל לא (ביים): בהן ל"ל לא (ביים): להיים ל"ל להיים להי

זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין (דאמר מרשת המות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ואיתקש בהמה לעוף תמימין ובעלי מומין) לאפוקי מחוםר אבר דלא א"רא אלעזר יסנין למחוסר אבר שנאסר לבני נח ת"ל יומכל החי מכל בשר אמרה יו תורה הבא בהמה שחיין ראשי איברין שלה ודילמא למעומי ב מריפה ההוא מלחיות זרע נפקא הניחא מלמ"ד מריפה אינה יולדת אלא למ"ד מריפה יולדת מאי איכא למימר האמר קרא אתך בדומין לך ודילמא נח גופיה מריפה הוה תמים כתיב ביה ודילמא תמים בדרכיו צדיק כתיב ביה ודילמא תמים בדרכיו צדיק במעשיו אי סלקא דעתך דנח גופיה מריפה הוה מי קאמר ליה חלנה דכוותך עייל שלמים לא תעייל ומאחר דנפקא לן מאתך לחיות זרע, למה לי מהו דתימא אתך לצותא בעלמא אפי' וְקן אפילו סרים קמשמע לן: ם מהורין אבל לא ממאין: ומי הוו ממאין ומהורין בההיא שעתא יא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאותן חשלא נעבדה בהן עבירה מנא הוו ידעי כדרב חסדא דאמר רב

חםרא העבירן לפני התיבה כל שהתיבה

קולטתן בידוע שהוא טהור אין התיבה קולטתן

בידוע שהן ממאין רבי אבהו אמר אמר קרא

אימא הכל זו קרבו עולות [ושלמים והתניא אבל שלמים לא כ"א עולות] עולות אין שלמים לא כמ"ד לא קרבו שלמים בני ₪ נח דאיתמר יוסי בר חנינא חד אמר קרבו [שלמים בני נח] וחד אמר לא קרבו מ"מ דמ"ד קרבו שלמים בני נח דכתיב יוהבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן איזהו דבר שחלבו קרב לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח הוי אומר זה שלמים מ"מ דמ"ר לא קרבו דכתיב 'עורי צפון ובואי תימן תתנער יו אומה שמעשיה בצפון ותבוא אומה שמעשיה בצפון ובדרום ומר גמי הכתיב ומחלביהן משמניהן ז [דידהו] ומר גמי הכתיב עורי צפון [ההוא] בקיבוץ גליות הוא דכתיב והא כתיב יויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו זבחים לאכילה ועולות להקרבה והא כתיב זויקח יתרו [חותן משה] עולה וזבחים ההוא™ לאחר מתן תורה הוא דכתיב הניחא סלמ"ד [יתרו] אחר מתן תורה היה אלא למ"ד ור' קודם מתן תורה היה מאי איכא למימר דאיתמר "בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי חד אמר יתרו קודם מתן תורה היה וחד אמר יתרו אחר מתן תורה היה למ"ר יו יתרו קודם מתן תורה היה קסבר שלמים הקריבו בני נח כתנאי יושמע יתרו כהן מדין סמה שמועה שמע ובא ונתגייר ר' יהושע אומר כתנאי יושמע יתרו

עמו לפי חרב ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע [ובא] שכשניתנה יו תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל [מלכי] עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר ייובהיכלו כולו אומר כבוד יינתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שנאפון בין בין בוכן אובון כבון שנוקבצו כוכם אצל בלעם יון שע יאבון לו כוון קול יון ופון אשר שבעם ה שמא מבול בא לעולם יין (אמר להם) ∞ה' למבול ישב [אמר להם] יינושב ה' מלך לעולם ייו ייכבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם ייו אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא שנא'יין ייכי (הנה) באש ה' נשפט אמר להן כבר נשבע שאינו ייו משחית כל בשר ומה קול ההמון הזה ששמענו אמר להם חמרה מובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו ∘תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש יש ליתנה לבניו שנאמר ייש לו עוז לעמו יתן [מיַד] פַתחו כולם ואמרו ייה' יברך את עמו בשלום ר"א יו אומר קריעת ים סוף שמע ובא שנא' ייהי כשמוע כל מלכי האמורי ואף רחב הזונה אמרה לשלוחי יהושע ייכי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מאי שנא התם דאמר כאו (ליה) ™ולא היה בם עוד רוח ומ"ש הכא דקאמר כאו יולא קמה עוד רוח באיש

בג.) למחוסר אבר שנאסר לבני גח. כל זמן שלא נימנה מורה אף ישראל נקראו בני נח (ע״ז נא.): ומבל החי וגר׳. על שם שהיה עמיד נמ להקריג מהן דכמינ (בראשית ח) ויקח מכל הנהמה הטהורה וגר׳ (שם ח:) מלחיות זרע נפקא. דבר שטושה פירות, וטריפה שלקב קרוס של מח או שחחכו רגליה שוב אינה יולדת: אלא למ״ד טריפה יולדת. אינטרין מכל החי למעוטה דלא נפקא מלהחיוח זרע: בדומין לך. ולא טרפה, הלכך מכל החי למחוסר אבר אחא: ודילמא גח גופיה טריפה הוה. ואט״ג דחי ממה שנים דלמא טריפה חיה ס״ל, הלכך לא נפחא מאתך למעוטי טריפה ואתא מכל החי למעוטה ולא ממשמעותא דהחי, דהא טריפה חיה, אלא מריבויא ומפרשים להאי החי לשון בריאות, בבן ל"ל להודיעו (יש"ם): בגן ל"ל דלאו (ב"ש): ברן שנים ידע שהן (יב"ש): ברן של הדיש: בתן הדים בתן בתן הדיש: בתן הדים בתן בתן בברים בתן בברים בתן בברים בתן בברים בתן הדיש: בתן הדיש: בתן בברים בתן בברים בתן הדיש: בתן